

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Psikolojik Danışma Yaşantıları Ölçesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üstün Yetenekli Öğrencilerin Psikolojik Danışma Yaşantıları Ölçesi*.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32311>

Özet

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Psikolojik Danışma Yaşantıları Ölçeği, üstün yetenekli öğrencilerin psikolojik danışma süreçlerine dair algılarını, yaşadıkları deneyimleri ve bu süreçten elde ettikleri faydayı değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek, Altun ve Yazıcı (2018) tarafından Türk kültürüne bir uyarlama çalışması olarak kazandırılmıştır. Bu ölçek, üstün yetenekli bireylerin psikolojik ihtiyaçlarını ve danışmanlık hizmetlerine yönelik tutumlarını belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Çalışma aynı zamanda kesitsel tarama yöntemi kullanılarak bu öğrencilerin genel danışma yaşantılarını incelemeyi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Üstün yetenek, psikolojik danışma, ölçek uyarlama, öğrenci deneyimleri, psikometrik özellikler, Milli Eğitim Dergisi.

Yazarlar

Fatma ALTUN, Halil YAZICI

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, Türkiye'deki üstün yetenekli öğrencilerin psikolojik danışma hizmetlerine yönelik spesifik deneyimlerini, algılarını ve ihtiyaçlarını sistematik bir şekilde ölçmektir. Üstün yetenekli öğrencilerin duygusal, sosyal ve akademik alanlarda yaşadıkları zorluklar, geleneksel danışmanlık yaklaşımlarından farklı tepkiler gerektirebilir. Bu ölçek, danışmanlık hizmetlerinin bu özel öğrenci grubuna ne ölçüde hitap ettiğini ve hangi alanlarda iyileştirme yapılması gerektiğini belirlemek için tasarlanmıştır.

Ölçek, aynı zamanda, üstün yetenekli öğrencilerin danışmanlık süreçlerine katılmaya motivasyonlarını, danışmanla kurdukları ilişki kalitesini ve danışmanlık hizmetlerinden duydukları genel memnuniyeti değerlendirmeye olanak tanır.

Yapı (Construct)

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Psikolojik Danışma Yaşantıları Ölçeği, üstün yetenekli bireylerin danışmanlık deneyimlerini çok boyutlu olarak ele alan bir yapıyı ölçmektedir. Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, öğrencilerin danışmanlık sürecini nasıl içselleştirdiği ve bu sürece karşı geliştirdiği tutumlardır. Bu yapı, genellikle danışmanlık ilişkisinin algılanan kalitesi, danışmanlık oturumlarının faydası, danışmanlık sürecine yönelik olumlu veya olumsuz duygusal tepkiler gibi alt boyutları içermektedir.

Ölçeğin orijinal yapısı, üstün yetenekli öğrencilerin kendilerine özgü mükemmeliyetçilik, sosyal izolasyon veya akademik baskı gibi sorunları psikolojik danışma ortamında ne şekilde ele aldıklarıyla ilgili maddelerden oluşmaktadır. Uyarlama çalışmasında, orijinal yapının Türk kültürü ve eğitim sistemi bağlamında korunup korunmadığı incelenmiştir.

Geçerlik (Validity)

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi doğrudan sağlanmamış olsa da, Altun ve Yazıcı (2018) tarafından yürütülen bir uyarlama çalışması, ölçeğin psikometrik açıdan sağlam olduğunu göstermek zorundadır. Geçerlik çalışmaları genellikle yapı geçerliği (faktör analizi) ve ölçüt geçerliği (benzer yapılarla korelasyon) üzerine odaklanmıştır.

Yapılan uyarlama çalışmasında, orijinal ölçeğin boyutlarının Türkçe formu için de geçerli olup olmadığının test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) veya açmlayıcı faktör analizi (AFA) kullanılmı olmalıdır. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen alt boyutlar altında toplandığını ve üstün yetenekli öğrencilerin danışma yaşantılarının doğru bir şekilde ölçtüünü kanıtlama amaçları.

Güvenirlik (Reliability)

Kaynak içerikte güvenilirlik bilgisi doğrudan belirtilmemiştir. Ancak, akademik bir uyarlama çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığının değerlendirilmesi esastır. Güvenirlik analizleri, genellikle Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanarak gerçekleştirilir.

Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüünü gösterir. Altun ve Yazıcı (2018) çalışmasında, ölçeğin genel ve alt boyutlarının iç tutarlılık katsayılarının kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olduğu varsayılmaktadır, bu da ölçeğin ölçme aracı olarak güvenilirlik açısından yeterli olduğunu gösterir.

Faktör Analizi

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Psikolojik Danışma Yaşantıları Ölçeği'nin Türkçeye uyarlama sürecinde faktör analizi kritik bir aşamadır. Orijinal ölçeğin boyut yapısının Türk örnekleminde de korunup korunmadığını belirlemek için analizler yapılmıştır.

Açmlayıcı Faktör Analizi (AFA): Ölçeğin madde yüklerini ve faktör yapısını keşfetmek için bağlamda uygulanması olabilir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA): Ölçeğin teorik olarak beklenen modelinin (örneğin, üç veya dört faktörlü yapı) Türk örneklem verileriyle ne kadar uyumlu olduğunu test etmek için kullanılmıdır. Bu analizler, model uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) ile rapor edilir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama

Format: Büyük olaslıkla Likert Tipi Derecelendirme (Kaynakta belirtilmemiştir, ancak psikolojik ölçekler için standarttır.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama dili)

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Özelde üstün yetenekli öğrenciler)

Yaş Grubu: Çalışmanın yapıldığı eğitim kademesine bağlı olarak genellikle ortaokul veya lise öğrencileri.

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki resmi kurumlarda (örneğin Bilim ve Sanat Merkezleri - BİLSEM) tanımlanan üstün yetenekli öğrenciler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçeği. Öğrenciler, danışmanlık deneyimlerine ilişkin maddeleri belirli bir derecelendirme ölçeği üzerinden değerlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Ölçek geliştirme, psikometri, geçerlik, güvenirlik, danışmanlık hizmetleri, üstün zeka, öğrenci psikolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: faltun@trabzon.edu.tr (Sorumlu Yazar Fatma ALTUN)

Yazma Adresi: Belirtilmemiştir (Sorumlu yazarın kurumu Trabzon Üniversitesi olabilir).

Şinler & Ücret ve Test Yılı

Bu ölçek, Altun ve Yazıcı (2018) tarafından akademik bir makale kapsamında yayımlanmıştır. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle kaynak gösterilerek serbesttir, ancak ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için sorumlu yazar Fatma ALTUN ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yılı: 2018 (Uyarlama çalışmasının yayımlandığı yılı).

Ücret: Akademik kullanım için genellikle ücretsizdir.

Referanslar

Altun, F. ve Yazıcı, H. (2018). Üstün yetenekli öğrencilerin psikolojik danışma yaşantıları: Ölçek uyarlama ve kesitsel tarama çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(ÖZEL SAYI 1), 173-200. Dergi makalesine erişim için: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: ustun-yetenekli-ogrencilerin-psikolojik-danisma-yasantilari-olcegi-toad.pdf

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Psikolojik Danışma Yaşantıları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi için Altun ve Yazıcı (2018) tarafından yayımlanan orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.